

Maciej JABŁOŃSKI

Instytut Ekologii i Bioetyki, UKSW, Warszawa

Realizacja przez administrację publiczną odpowiedzialności w ochronie środowiska

Słowa kluczowe: odpowiedzialność cywilna, odpowiedzialność administracyjna, odpowiedzialność karna

Keywords: Liability, Administrative responsibility, Criminal liability

Wstęp

Ochrona środowiska to dziedzina prawa o charakterze interdyscyplinarnym, w której regułą jest posługiwanie się pojęciami właściwymi dla nauk prawnych, przyrodniczych, technicznych czy chemicznych. Dlatego w praktyce mogą mieć one różne znaczenie pojęciowe w zależności od kontekstu, w jakim zostały użyte. Pojęcie, które zwraca uwagę na prawa i obowiązki obywateli, organów administracji publicznej czy też organizacji ekologicznych, to odpowiedzialność w ochronie środowiska. Jeżeli chodzi o legitymację czynną, podstawowe znaczenie ma tu art. 4 ustawy prawo ochrony środowiska (A), gdzie zostały określone formy, w jakie może być ujęte korzystanie ze środowiska oraz komu przysługują uprawnienia w tym zakresie. W tym samym artykule zostało wprowadzone tzw. powszechne korzystanie ze środowiska.

Odpowiedzialność cywilna

Do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, jeżeli ustawa prawo ochrony środowiska nie stanowi inaczej. Wszystkie przesłan-

ki odpowiedzialności, o których stanowi materialne prawo cywilne w części ogólnej analogicznie stosuje się do odpowiedzialności cywilnej w ochronie środowiska. Ze względu na fakt, że ochrona środowiska, jako dziedzina interdyscyplinarna łączy w sobie zagadnienie z różnych dziedzin życia społecznego, stosowanie norm prawa cywilnego jest jak najbardziej uzasadnione, gdyż przesłanką odpowiedzialności będzie z pewnością podstawowych standardów prawa cywilnego, czyli zasad współżycia społecznego. Oczywiście nie zawsze zasady prawa cywilnego będą mogły być stosowane w konkretnych przypadkach, wówczas rozstrzygającą będą postanowienia ustawy prawo ochrony środowiska.

Jednym z elementów odpowiedzialności będzie naruszenie dotyczące dóbr materialnych, w tym prawa własności i innych praw rzeczowych. Właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które zakłócałyby korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych (art. 144 k.c.) (B). Nie może zatem wykonywać swojego władztwa w taki sposób, który przeczy jej przeznaczeniu lub też pozostaje w kolizji z najbliższym otoczeniem. Z drugiej strony z tytułu odpowiedzialności za czyny niedozwolone czyli odpowiedzialności deliktowej będzie odpowiadał prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności (art. 435 k.c.).

Na podstawie prawa ochrony środowiska w konkretnym przypadku każdy, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko bezpośrednio zagraża szkoda lub została mu wyrządzona szkoda, może żądać od podmiotu odpowiedzialnego za to zagrożenie lub naruszenie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych, w szczególności przez zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających przed zagrożeniem lub naruszeniem; w razie gdy jest to niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, może on żądać zaprze-

stania działalności powodującej to zagrożenie lub naruszenie. Podmiot poszkodowany działaniem jest legitymowany do tego, aby żądać usunięcia powstałej szkody. Konwalidowanie sytuacji faktycznej może być związane z ewentualną możliwością przywrócenia stanu poprzedniego lub jeżeli nie będzie to możliwe z naprawieniem wyrządzonej szkody. Jeżeli przywrócenie do stanu poprzedniego będzie możliwe, wówczas osoba czy też podmiot poszkodowany będzie mógł domagać się od sprawcy również podjęcia środków zabezpieczających przed kolejnym naruszeniem czy też zagrożeniem. Prawo ochrony środowiska wskazuje rozwiązania, jak np. zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających przed zagrożeniem lub naruszeniem, natomiast nie określa się ich sposób enumeratywny, gdyż w każdej sytuacji faktycznej może okazać się konieczne zastosowanie odrębnych środków zabezpieczających.

Jeżeli zagrożenie lub naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem może wystąpić Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, a także organizacja ekologiczna. Dobro wspólne będzie dobrem, z którego możemy korzystać wszyscy, jako społeczeństwo, czyli dobro dostępne powszechnie. Za takim realizowaniem prawa powszechnego dostępu będzie przemawiał fakt publicznej dostępności.

W razie wyrządzenia szkody przez zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu. Przesłanką odpowiedzialności będzie samo wystąpienie czynu o charakterze niedozwolonym, co implikuje skutek w postaci źródła stosunku zobowiązaniowego. Wcześniej strony, która wywołała szkodę oraz poszkodowanego nie musiał wiązać żaden stosunek formalnoprawny. Z kolei wina jest elementem ocennym osoby odpowiedzialnej za szkodę. Odpowiedzialności za szkody wyrządzone oddziaływaniem na środowisko nie wyłącza okoliczność, że działalność będąca przyczyną powstania szkód jest prowadzona na podstawie decyzji i w jej granicach. Oczywistym jest, że przyjmuje się, że pro-

wadzona działalność, w związku z którą powstała szkoda, jest prowadzona zgodnie z Powsinnie obowiązującymi procedurami. Spełnienie formalnych przesłanek prowadzenia działalności gospodarczej, w tym uzyskanie stosownych pozwoleń i decyzji nie wyłącza odpowiedzialności. Nie wyłącza jej również prowadzenia działalności w granicach prawno-administracyjnych, gdyż oprócz konieczności posiadania stosownych pozwoleń należy móc wskazać na prowadzenie działalności zgodnie z zasadami współzycia społecznego oraz należytą starannością. Realizowanie powyższych zasad będzie z pewnością przesłanką orzeczonego ewentualnie odszkodowania.

Podmiotowi, który naprawił szkodę w środowisku, przysługuje względem sprawcy szkody roszczenie o zwrot nakładów poczynionych na ten cel, przy czym wysokość roszczenia ogranicza się w tym przypadku do poniesionych uzasadnionych kosztów przywrócenia stanu poprzedniego. Jeżeli szkoda, która wystąpiła jest możliwa do usunięcia, a podmiot, który ją wywołał sam jej nie usunął, wówczas podmiot poszkodowany może dokonać tego własny koszt. Jednakże w takim trybie będzie można dochodzić tylko zwrotu poniesionych i uzasadnionych kosztów przywrócenia stanu poprzedniego. Zatem warunkiem koniecznym możliwości zrealizowania jest po pierwsze możliwość usunięcia szkody, a po drugie będzie polegała na przywróceniu do stanu poprzedniego.

Jeżeli scenariusz w postaci dobrowolnego poniesienia odpowiedzialności przez sprawcę szkody nie może zostać zrealizowany, wówczas pozostaje osobie poszkodowanej realizowanie swoich uprawnień na drodze sądowej. Poszkodowany wraz z wniesieniem powództwa może żądać, aby sąd zobowiązał osobę, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, do udzielenia informacji niezbędnych do ustalenia zakresu tej odpowiedzialności. Jeżeli sprawca szkody nie chce dobrowolnie współpracować w ustaleniu okoliczności faktycznych dotyczących wyrządzonej szkody, wówczas poszkodowany ma prawo zwrócić się do sądu z wnioskiem o zobligowanie sprawcy szkody do udzielenia informacji niezbędnych do ustalenia zakresu odpowiedzialności. Koszty przygotowania informacji ponosi pozwany, chyba że powództwo okazało się bezzasadne.

Realizowanie odpowiedzialności cywilnoprawnej w ochronie środowiska będzie wiązało się z wykonywaniem uprawnień związanych z konkretnym zdarzeniem, które powstało na skutek szkody. Wówczas zostaje nawiązane zobowiązanie cywilnoprawne, gdzie skutkiem tego jest legitymacja do żądania naprawienia szkody. Rozpoznanie konkretnego przypadku będzie decydowało o tym, czy będziemy do czynienia z odpowiedzialnością odszkodowawczą czy też odpowiedzialnością deliktową.

Konieczność ustalenia winy czy też zakresu odpowiedzialności będzie decydować o możliwości poszukiwania cywilnoprawnych ścieżek rozpatrywania szkody. Poczynione ustalenia pozwolą na określenie czy szkoda powstała czy też nie w związku z naruszeniem prawa podmiotowego oraz zasad współżycia społecznego. Dokonanie powyższych ustaleń będzie wiązało się ze wskazaniem zakresu przedmiotowego odpowiedzialności cywilnoprawnej.

Odpowiedzialność administracyjna w ochronie środowiska

Zgodnie z art. 362 ust. 1 prawo ochrony środowiska, jeżeli podmiot korzystający ze środowiska negatywnie oddziałuje na środowisko, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego. Zatem gama środków prawnych, które zostają oddane do dyspozycji organu ochrony środowiska jest szeroka i skorelowana z potrzebą zmiany czy konwalidowania sytuacji faktycznej. Zakres przedmiotowy dotyczy obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko, gdy korzystanie odbywa się ze szkodą dla środowiska. Jest to pierwszy środek prawny, który może być zastosowany *ad hoc*, mający doprowadzić do ograniczenia powstających szkód. Jednakże podjęcie działania w postaci decyzji administracyjnej, wiąże się z już wywołanym skutkiem. Nie jest istotne czy powstał on na skutek działania czy też zaniechania oraz bez znaczenia wobec przytoczonych wyżej norm prawnych pozostaje fakt rodzaju winy. Istotnym w pierwszej kolejności pozostaje fakt ograniczenia skutków mogących w sposób oczywisty i negatywny wpłynąć na środowisko naturalne.

Ze względu na fakt, iż powstanie szkody na środowisku będzie wiązało się koniecznością podejmowania przez administrację publiczną całej palety działań, ustawodawca pozostawił kwestię wyboru środka do subiektywnego wyboru administracyjnej. Działając w konkretnej sprawie art. 362. ust. 1 prawo ochrony środowiska daje wybór i stanowi o działaniu administracji oraz o fakultatywnym wyborze środka, w zależności od sytuacji.

W ramach postępowania administracyjnego organ ochrony środowiska, również fakultatywnie zgodnie z art. 362 ust. 2 prawo ochrony środowiska może określić:

- 1) zakres ograniczenia oddziaływania na środowisko lub stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko;
- 2) czynności zmierzające do ograniczenia oddziaływania na środowisko lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego;
- 3) termin wykonania obowiązku.

Organ ochrony środowiska może zatem wskazać zakres ograniczenia, jaki w jego uznaniu będzie niezbędny do tego, aby ograniczyć oddziaływanie na środowisko lub przywrócić je do stanu poprzedniego. W ten dojdzie do wskazania warunku *sine qua non* zmierzającego do naprawienia zaistniałej sytuacji krytycznej. Jednak wobec braku możliwości nałożenia obowiązku podjęcia działań, o których mowa w art. 362 ust. 1, organ ochrony środowiska może zobowiązać podmiot korzystający ze środowiska do uiszczenia na rzecz budżetów właściwych gmin kwoty pieniężnej odpowiadającej wysokości szkód wynikłych z naruszenia stanu środowiska. Natomiast jeżeli szkody dotyczą obszaru kilku gmin, organ ochrony środowiska zobowiązuje do wpłaty kwot na rzecz budżetów właściwych gmin proporcjonalnie do wielkości szkód. Do należności z tytułu obowiązku uiszczenia kwoty pieniężnej stosuje się przepisy ustawy ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują organowi ochrony środowiska właściwemu do nałożenia obowiązku. Wskazane zasady stosuje się odpowiednio do władających powierzchnią ziemi podmiotów korzystających ze środowiska, które nie oddziałują negatywnie na środowisko, jeżeli na zasadach określonych w ustawie są one obowiązane do rekultywacji powierzchni ziemi. Konkludując zatem należy stwierdzić, iż

przypadku braku możliwości nałożenia obowiązku, o którym mowa powyżej, organ ochrony środowiska może zobowiązać podmiot korzystający ze środowiska do uiszczenia na rzecz budżetów właściwych gmin kwoty pieniężnej odpowiadającej wysokości szkód wynikłych z naruszenia stanu środowiska. Nałożenie obowiązków w trybie art. 362 ustawy prawo ochrony środowiska podlega ocenie co do spełnienia przesłanek z art. 362 ust. 2, natomiast organ ochrony środowiska powinien również kierować się przesłankami z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP (C). Podmiot korzystający ze środowiska w sposób wpływający szkodliwie na środowisko, ponosi odpowiedzialność administracyjną, niezależnie od odpowiedzialności cywilnej i karnej. Unormowania dotyczące odpowiedzialności wyposażają organy ochrony środowiska w możliwość decyzyjnego ingerowania w sposoby działania podmiotów, jeżeli działania te szkodliwie oddziałują na środowisko (D).

Wskazanie z kolei w sposób enumeratywny w art. 363 prawo ochrony środowiska wykazu organów ochrony środowiska, w tym wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, jako tych, którzy mogą, w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko, podkreśla słuszny zamysł ustawodawcy. To właśnie przedstawiciele samorządów będą najbardziej zorientowani w przedmiocie działalności, która ma miejsce w ich gminie lub mieście. To oni będą najbliższej sytuacji faktycznej, która pozwoli poczynić ustalenia formalne, co następnie będzie implikować skutek w postaci określenia odpowiedzialności administracyjnej. Jest ona ściśle powiązana z dobrem publicznym jednostek samorządu terytorialnego, jakim jest ochrona środowiska.

Skrajnym przypadkiem będzie sytuacja, której znamiona opisuje art. 364 ustawy prawo ochrony środowiska określający, że jeżeli działalność prowadzona przez podmiot korzystający ze środowiska albo osobę fizyczną powoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagraża życiu lub zdrowiu ludzi, wojewódzki inspektor ochrony środowiska wyda decyzję o wstrzymaniu tej działalności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogarszaniu

stanu środowiska. Dla odpowiedzialności administracyjnej nie jest konieczne osobiste działanie ukaranego; ponosi on odpowiedzialność za takie czynności osób trzecich, na które strona się zgodziła (E). Natomiast wymiar absolutnie negatywny będzie miało wywołanie znacznych szkód w zdrowiu lub życiu ludzi. W tej sytuacji normy prawne określają obowiązki wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, doprecyzowując obligatoryjność wydania przedmiotowej decyzji administracyjnej. Zakres przedmiotowy decyzji, wobec zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi czy też spowodowania pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach, stanowi o konieczności wydania decyzji wstrzymującej działalność w tym zakresie. Jest to wniosek, który *expressis verbis* wynika z przepisu prawnego, nie do podważenia i nie pozostawiający miejsca na jakąkolwiek uznaniowość. Identyczną decyzję wyda wojewódzki inspektor ochrony środowiska, gdy nastąpi użytkowanie instalacji eksploatowanej bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego. Decyzji, o której mowa w art. 364 i art. 365 ust. 2 ustawy prawo ochrony środowiska, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Charakter uznaniowy będzie miała decyzja wojewódzkiego wydana na podstawie art. 367 ust. 1 prawo ochrony środowiska. Wówczas, gdy nastąpi wprowadzanie przez podmiot korzystający ze środowiska substancji lub energii do środowiska bez wymaganego pozwolenia lub z naruszeniem jego warunków, lub naruszenie przez podmiot korzystający ze środowiska warunków decyzji określającej wymagania dotyczące funkcjonowania instalacji wymagającej zgłoszenia, czy też niezgłoszenie instalacji przez podmiot korzystający ze środowiska lub eksploatacji instalacji niezgodnie z informacją zawartą w zgłoszeniu; wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wstrzymać, w drodze decyzji, użytkowanie instalacji. W sytuacji kiedy organy korzystają z najbardziej dolegliwej sankcji przewidzianej w przepisach, należy wykazać dlaczego zastosowanie jej było konieczne (F). W nawiązaniu do art. 368 ust. 1 prawo ochrony środowiska identyczną decyzję może podjąć wójt, burmistrz lub prezydent miasta, gdy nastąpi naruszenie warunków decyzji określającej wymagania dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, prowadzonej przez

osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska. Organ administracji dokonuje jedynie stwierdzenia faktów i jeżeli ustali naruszenie prawa, ma obowiązek zastosować ściśle określone sankcje (G).

Działania administracji publicznej w dziedzinie ochrony środowiska dotyczą podejmowania działań, które dotyczą poszczególnych regionów, jak i całego kraju. Nie można również zapominać o konieczności podejmowania działań dotyczących ochrony granicy zewnętrznej Unii Europejskiej. I tak art. 370 stanowi, iż wojewódzki inspektor ochrony środowiska zakazuje, w drodze decyzji, produkcji, sprowadzania z zagranicy lub wprowadzania do obrotu produktów niespełniających wymagań ochrony środowiska. Zatem zostaje nałożona odpowiedzialność obligująca do działania, które a priori ma prowadzić do zmniejszenia ryzyka wprowadzenia do obrotu produktów niespełniających standardów ochrony środowiska. Powstaje więc konieczność stosowania przez organy ochrony środowiska standardów prawnych, które są ustanawiane na poziomie organów Unii Europejskiej. Analiza prawa materialnego pozwala twierdzić, że założenia zarówno polskiej, jak i europejskiej polityki ochrony środowiska znajdują solidną podstawę w normach prawnych. Wspólnotowe prawo pierwotne wyznacza cele, jakie Unia Europejska powinna realizować i obliguje do osiągnięcia tych celów swoje państwa członkowskie. Założenia traktatowe legitymują organy UE do konkretyzacji zakresu przedmiotowego działań w dziedzinie ochrony środowiska. Akty prawa wtórnego z kolei wyznaczają w sposób jeszcze bardziej ścisły konieczność podejmowania określonych działań, wskazując jednocześnie w sposób istotny warunki i granice ram prawno-administracyjnych.

Wszystkie wskazane powyżej działania, a co za tym idzie postępowania w sprawie wydania decyzji, wszczyna się z urzędu. Dotyczy to zarówno tych, które mogą mieć tylko wyłącznie wymiar wskazany przez normę prawną, ale również i tych, co do których została pozostawiona sfera uznaniowości. Sankcje prawno-administracyjne mają doprowadzić do sytuacji, gdzie dobro publiczne, jakim jest środowisko naturalne, będzie w sposób należy chroniony. Dlatego też, w nawiązaniu do art. 372, po stwierdzeniu, że ustały przyczyny wstrzymania działalności lub użytkowania, na podstawie decyzji, wojewódzki inspektor

ochrony środowiska, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, na wniosek zainteresowanego, wyraża zgodę na podjęcie wstrzymanej działalności lub użytkowania.

Jak wynika z powyższych rozważań, odpowiedzialność administracyjna za naruszenie przepisów prawa ochrony środowiska ma charakter indywidualny. Istotny wobec tej tezy jest również art. 325 prawa ochrony środowiska, zgodnie z którym odpowiedzialności za szkody wyrządzone oddziaływaniem na środowisko nie wyłącza okoliczność, że działalność będąca przyczyną powstania szkód jest prowadzona na podstawie decyzji i w jej granicach. Przepis art. 375 ustawy ani żaden inny przepis tej ustawy nie wyłącza stosowania art. 28 kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów zamieszczonych w dziele III – „Odpowiedzialność administracyjna” (H).

Odpowiedzialność karna

Sformułowanie odpowiedzialności karnej w dziedzinie ochrony środowiska penalizuje czyny i zaniechanie godzące w bezpieczeństwo ekologiczne. Władze państwowe powinny wspierać obywateli w ich prewencyjnych działaniach na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska. Z drugiej strony ustanawia się powszechny obowiązek dbałości o stan środowiska, gdzie określa się odpowiedzialność za jego pogorszenie, na zasadach określonych ustawą. Interdyscyplinarność ochrony środowiska przejawia się również w penalizowaniu czynów zabronionych. Ze względu na złożoność problematyki oraz jej szeroki kontekst, normy prawne określające odpowiedzialność karną możemy odnaleźć w nie tylko prawie ochrony środowiska, ale również w innych aktach prawnych regulujących dziedzinę ochrony środowiska.

Odpowiedzialność karna w ochronie środowiska została określona w formie odpowiedzialności za przestępstwa oraz odpowiedzialność za wykroczenia. Unormowania prawne odnoszące się do odpowiedzialności karnej znajdują m.in. w ustawie prawo ochrony środowiska oraz ustawie kodeks karny.

Bezpieczeństwo ekologiczne, które ma być zapewnione przez władze publiczne to stan środowiska pozwalający na bezpieczne przebywanie w nim i korzystanie z niego. Dlatego też istotne znaczenie ma np. obowiązek gromadzenia danych informacyjnych w dziedzinie ochrony środowiska oraz monitorowanie jego stanu, a w ramach sankcji określonych przez prawo ochrony środowiska za brak wywiązywania się z obowiązku gromadzenia danych oraz nie udostępniania ich nieodpłatnie na potrzeby państwowego monitoringu środowiska, przewiduje się karze grzywny. Zatem sankcjonowane będzie nie realizowanie obowiązków nałożonych przez prawo, gdzie zakłada się prowadzenie monitoringu, czyli działania wyprzedzającego, które ma zapobiec niekorzystnym skutkom w przyszłości oraz doprowadzić do gromadzenia i analizowania danych. Innym przykładem wykroczenia będzie nie zapewnienie ochrony środowiska wbrew ciężącemu obowiązkowi w trakcie prac budowlanych oraz casus, gdy podmiot będąc obowiązany na podstawie art. 76 ust. 4, nie informuje wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o planowanym terminie oddania do użytkowania obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji lub o terminie zakończenia rozruchu instalacji podlega karze grzywny. Tej samej karze będzie podlegał ten, kto nie przestęga przepisów powszechnie obowiązujących, czyli rozporządzeń wydanych na podstawie ustawy.

Jedną z sankcji, którą przewiduje ustawa prawo ochrony środowiska jest również kara aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. W przypadku naruszenia warunków decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu przewidziana jest alternatywnie kara aresztu albo ograniczenia wolności albo kara grzywny. Sąd orzekając o karze nie może wymienionych sankcji połączyć i musi w oparciu o zebrany materiał procesowy wymierzyć jedną ze wskazanych kar (art. 337a).

Natomiast w przypadku w przypadku przestępstw określonych w kodeksie karnym, dyspozycje przepisów kodeksowych wprowadzają karę pozbawienia wolności, gdzie elementem obiektywnym decydującym w wymiarze kary będzie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego. I tak kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub ziemię substancją albo promieniowaniem jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu wielu osób lub spowodować zniszczenie

w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. (art. 182 § 1 k.k.) Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (art. 182 § 2 k.k.).

Zakończenie

Władze państwowe powinny wspierać obywateli w ich działaniach na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska. Bezpieczeństwo ekologiczne, które ma być zapewnione przez władze publiczne to stan środowiska pozwalający na bezpieczne przebywanie w nim i korzystanie z niego. Instrumentem zapewnienia tego bezpieczeństwa jest ochrona środowiska, która pełni rolę dyrektywy wykładni, gdy pojawiają się wątpliwości co do zakresu obowiązków, rodzaju obowiązków i sposobu ich realizacji. Jest towarem rola podobna do zasad współżycia społecznego czy społeczno-gospodarczego przeznaczenia w prawie cywilnym. W pierwszej kolejności do uwzględniania standardów ochrony środowiska obowiązany jest ustawodawca w procesie stanowienia prawa, ale z drugiej zasadę te powinny mieć na uwadze organy stosujące prawo.

Jednym z aspektów działań mających na celu zapewnienie standardów ochrony środowiska – będzie podejmowanie działań prewencyjnych, które mają zapobiegać szkodom w środowisku naturalnym. Są one niezwykle cenne, gdyż a priori pozwalają zapobiec ewentualnym szkodom w środowisku. Wśród całego spektrum działań są te związane z reklamą i promowaniem zadań i celów pozytywnych, czyli wywierających korzystny efekt. Tym samym zostają określone prawne i faktyczne standardy, których należy przestrzegać. Jednocześnie prawo ochrony środowiska oraz akty prawne skorelowane z ustawą wskazują na zadania administracji publicznej i innych jednostek, gdzie ochronę środowiska wskazuje się jako dobro nadrzędne.

Bibliografia

- (A) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska – Dz. U. z 2008r., Nr 25, poz. 150 j.t.
- (B) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku kodeks cywilny – Dz. U. z 1964 roku, Nr 16, poz. 93.
- (C) Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 27 stycznia 2010 r. w Rzeszowie II SA/Rz 749/09.
- (D) Wyrok Naczelnego Sadu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21 lutego 2006 r. II OSK 339/05.
- (E) Wyrok Naczelnego Sadu Administracyjnego w Warszawie z dnia 11 marca 2009 r. II OSK 329/08.
- (F) Wyrok Naczelnego Sadu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 lutego 2006 r. II OSK 548/05.
- (G) Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 29 października 2008 r. II SA/Kr 434/08.
- (H) Wyrok Naczelnego Sadu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 września 2009 r. II OSK 1357/08.

Implementation by the public administration responsible for environmental protection

SUMMARY

Environmental protection is an area of interdisciplinary, in which the rule is the use of concepts relevant to the legal sciences, natural sciences, engineering or chemical. Therefore, in practice they may mean different things depending on the conceptual context in which they are used. The concept, which draws attention to the rights and duties of citizens, public authorities or environmental organizations, is a responsibility in protecting the environment. The state authorities should support citizens in their efforts to protect and improve the environment. Ecological safety, which is to be provided by a public authority is a state of the environment that allows you to safely stay in it and use it. Instrument to ensure that safety is the protection of the environment, which acts as a directive interpretation when there are doubts as to the scope of duties, such duties and how they are implemented.